

Pravěký areál Široká u lesa

Vedrovice, okr. Znojmo, Jihomoravský kraj
5700–5000 př. Kr.

  ➔ 0,5 km

Navigační bod: N 49°0'58.06", E 16°22'6.53".

Přístup: Pěšky z obce Vedrovice jihozápadním směrem přibližně 700 m, lokalita se rozkládá na zemědělské půdě po obou stranách silnice.

Význam: Rozsáhlé a archeologicky systematicky prozkoumané naleziště z mladší doby kamenné, skládající se z ohrazeného sídliště, pohřebiště a kultovního areálu, jehož význam přesahuje hranice regionálního prostoru.

Historie: Nálezy na katastru obce byly učiněny již v 19. století, prokopané kostrové hroby zde uvádí například J. Woldřich již v roce 1890. Kostrové hroby z období neolitu byly ničeny zejména při těžbě hlíny ve Vinklerově cihelně na počátku 20. století. Lokalita byla intenzivně systematicky zkoumána v letech 1961–1998 pracovníky Moravského zemského muzea v Brně V. Ond-

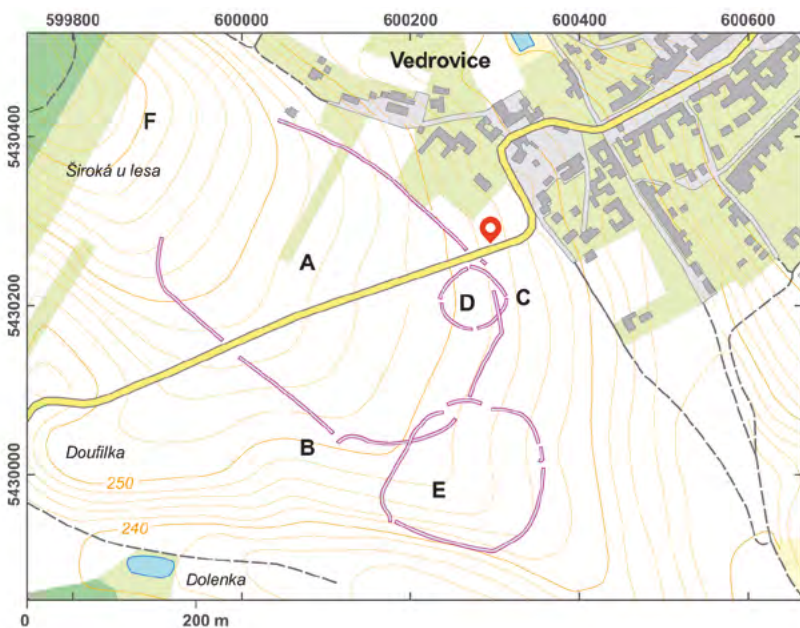
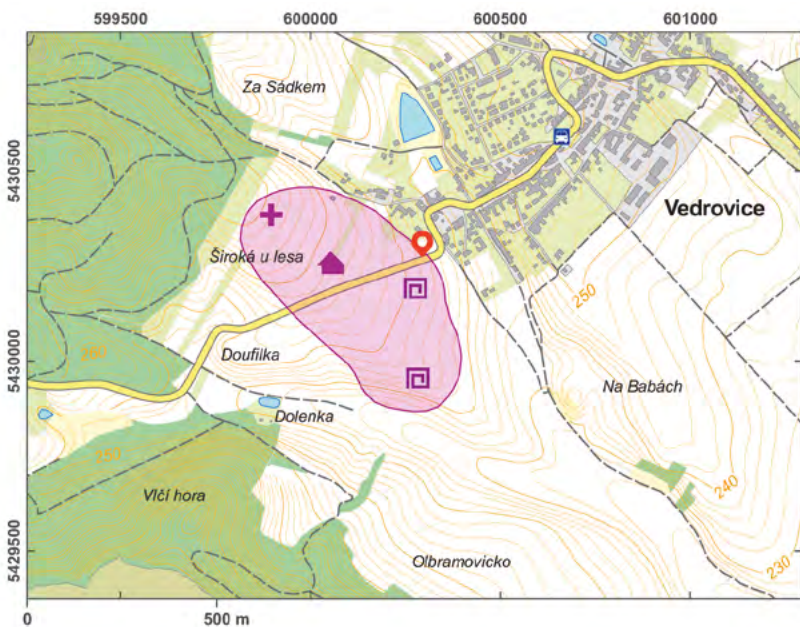
rušem a A. Humpolovou. *Archeologický výzkum zdejšího komplexu sídliště, pohřebiště a sociokulturní architektury v trati Široká u lesa podstatně rozšířil poznání o životě a vztazích prvních zemědělců v mladší době kamenné. V trati Široká u lesa prováděl systematický terénní *archeologický průzkum stanice z počátku mladšího paleolitu v letech 1982–1983 také K. Valoch, který našel na zkoumané ploše přibližně 20 000 artefaktů z rohovce, pocházejícího z nedalekého těžebního areálu v Krumlovském lese, a zbytky soudobých ohnišť. Nálezy byly seskupeny do několika kumulací, které obsahovaly velké procento listovitých hrotů, šlo tedy zřejmě o místo jejich výroby.

Popis: Rozsáhlý pravěký sídelní, kultovní a pohřební areál se rozkládá na sprašovém podloží jihozápadně od obce Vedrovice po obou stranách silnice, v polních tratích Široká u lesa a Za dvorem. Celková plocha, osídlená lidem kultury s lineární kerami-

← Letecký snímek odkryté části rondelu kultury s moravskou malovanou keramikou, pohled od jihozápadu. Foto J. Kovárník, 90. léta 20. století

kou, činila 14 ha, nebyla však celá obydlena současně. Ze starší fáze kultury s lineární keramikou zde byla nalezena desítky tzv. *dlouhých domů nadzemní kůlové konstrukce s délkou až 40 m. Podél jejich stěn

byly zahloubeny stavební jámy, v několika z nich byly uloženy lidské pohřby. Kromě dalších běžných sídlištních objektů zde byly nalezeny četné pece na vypalování keramiky, které kromě běžného kuchyňského inventáře obsahovaly i nálezy rituálního charakteru, například býčí hlavičku. V další fázi kultury s lineární keramikou bylo téměř celé sídliště ohrazeno *příkopem.

↑ Výzkum z roku 1965, pohled na plochu výzkumu od západu. Foto archiv MZM Brno

Tato plocha byla zhruba obdélného tvaru s rozměry 425 × 275 a byla delší osou orientovaná ve směru severozápad–jihovýchod (A). Příkop vanovitého tvaru byl více než 2 m široký a 1,2 m hluboký, v severozápadní části ohrazení nebyl jeho průběh zachycen – není jasné, jestli zde chyběl, nebo zda se jej nepodařilo zjistit. V průběhu tohoto příkopu byly zjištěny dva vstupy – *brána v jihozápadní části areálu (B) byla objevena *geofyzikálním měřením, druhá byla zjištěna v jihovýchodním rohu opevnění (C). Tato brána byla porušena příkopem kultury s moravskou malovanou keramikou (D); dalším výzkumem a leteckým snímkováním bylo zjištěno, že se jedná o *rondel se čtyřmi vstupy, tvořený jednoduchým příkopem. Jeho průměr činil 75–80 m, příkop o šířce 6–8 m byl hluboký až 4,2 m. Geofyzikálním měřením byl jižně od rondelu objeven další ohrazený útvar – *rondeloid ve tvaru lichoběžníku s oblými rohy (E), s rozměry 201 × 188 m, s příkopem hlubokým do 2,6 m. Příkop rondeloidu porušuje starší obdélné ohrazení kultury s lineární keramikou, ale jeho časové zařazení není jasné, je buď shodné s rondelem, případně byl příkop vybudován o něco dříve. Severně od sídelního areálu bylo v letech 1975–1982 prozkoumáno pohřebiště kultury s lineární keramikou (F), které se svým počtem 96 kostrových hrobů řadí mezi největší *nekropole z mladší doby kamenné ve střední Evropě. Vedrovické naleziště bylo významným pravěkým *sociokulturním areálem. Strategicky je důležitá rovněž jeho malá

vzdálenost od Krumlovského lesa, významného pravěkého těžebního, zpracovatelského a snad i kulturního areálu. Vedrovické sídliště mohlo sloužit i jako zemědělské, řemeslnické, obchodní a kulturní centrum tohoto regionu, kde v souvislosti s rohovcovými doly zjevně probíhaly čilé kontakty s obyvateli vzdálených oblastí, kteří tento těžební areál navštěvovali. Pravěký areál ve Vedrovicích není v terénu viditelnou archeologickou památkou, byl však do seznamu zařazen pro svůj nadregionální význam a pro ilustraci přínosu letecké archeologie pro identifikaci struktur, které nemají viditelné stopy v terénu. Představu o jeho lokalizaci a vzhledu si je třeba udělat podle plánu a jeho vizualizace v mapě. [dv]

Literatura: Podborský a kol. 1993, 1999; Sklenář – Sklenářová – Slabina 2002.

Okolí:

- (1) Moravský Krumlov (ZN), pravěký těžební areál Krumlovský les: N 49°2'16.87", E 16°24'20.05" (3,7 km).
- (2) Olbramovice u Moravského Krumlova (ZN), pravěké hradiště Leskoun, téměř zničené lomem: N 49°0'30.09", E 16°21'51.66" (900 m).
- (3) Moravský Krumlov (ZN), pravěké hradiště Mokřý žleb: N 49°1'56.99", E 16°21'42.91" (1,9 km).
- (4) Vedrovice (ZN), muzeum a informační centrum s pravěkou expozicí v čp. 327: N 49°1'12.59", E 16°22'35.58" (700 m).